



Botaniska Sällskapet i Jönköping

STYRELSENS VERKSAMHETSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2022

Allmänt

Bortsett från att covid-19 under början av året medförde att årets första aktivitet ställdes in, har alla planerade aktiviteter kunnat genomföras. Den inställda aktiviteten genomfördes i oktober. En framtidsgrupp bildades som gjorde en analys av föreningens styrkor och svagheter samt genomförde en enkät bland sällskapet medlemmar om önskemål för verksamheten. Styrelsen har tagit varje tillfälle att göra reklam för och sälja Södra Vätterbygdens flora. Floran har under året förärats med såväl Jönköpings kommuns naturvårdspris som Smålands Akademi Linnépris. Botaniska Sällskapet är sedan 2016 anslutet till Studieförbundet som håller till på Rosenbergsgatan. Styrelsemöten har förlagts till Studieförbundets lokaler. Sällskapet är medlem i Föreningen Smålands Flora och i Svenska Botaniska Föreningen (SBF). Lennart Persson var Sällskapet representant på SBF:s årsmöte och konferens 2-3 april.

Styrelsen och övriga funktionärer

Styrelsen:

Göte Bengtsson, ordförande
Yvonne Hyltse Eckert, vice ordförande
Lone Möller, sekreterare
Marianne Rydén, bitr. sekreterare
Lennart Persson, kassaförvaltare
Britta Färdig Bergström, programsamordnare
Torgny Bergström, samordnare för extern och intern kommunikation
Magnus Thorell

Revisorer:

Åke Jönsson, sammankallande
Pia Larsson
Britta Pilkvist, suppleant

Valkommitté:

Mikael Gustafsson, sammankallande
Agneta Åsgrim Berlin

Ansvariga för praktiska arrangemang vid medlemsmöten: Torgny Bergström och Britta Färdig Bergström
Skötselråd för Bondberget: Torgny Bergström
Referensgrupp för Rocksjön: David Ståhlberg
Representanter i naturvårdsrådet: Magnus Thorell och Marianne Rydén med Britta Färdig Bergström som suppleant.
Styrelsen har haft fem protokollförda sammanträden under året och därtill täta kontakter via e-post.

Stadgeändring

I och med floraprojektets fullbordan beslöts, på förslag av styrelsen, att sällskapet stadgar skulle uppdateras.

Ändamålsparagrafen lyder:

Föreningen vänder sig till alla botaniskt intresserade och har som ändamål att

- främja utbytet av erfarenheter och kunskaper mellan sina medlemmar
- verka för ökat intresse för och kunnande om botanik genom bland annat exkursioner, föreläsningar och utåtriktad kommunikation

- bidra till att följa upp och dokumentera förändringar i den vilda floran i Södra Vätterbygden
- verka för värnande om den biologiska mångfalden, särskilt skydd och vård av hotade växter och växtmiljöer.

Intern och extern kommunikation

Sällskapets hemsida med adressen www.botaniska-jonkoping.se sköts av medlemmen Åke Jönsson. Facebookgruppen [Botaniska Sällskapet Jönköping](#) hade vid årets slut 163 medlemmar, en ökning med 38 sedan föregående år.

I Facebookgruppen har styrelsen normalt påmint medlemmarna om kommande programpunkter, samt via e-post till de medlemmar som har angett en e-postadress.

E-postadress kan anmälas till kassaförvaltaren: lenper51@gmail.com

Styrelsen brukar skriva korta referat med information från Sällskapets träffar och samtidigt påannonsera kommande aktivitet under "Nytt från läsarna" i Jönköpings-Posten. Detta år infördes åtta sådana notiser. Programpunkterna har också lagts in på kommunens aktivitetskalender "[Guidningar i naturen](#)" på kommunens hemsida.

Styrelsen har utformat och köpt in en banderoll/flyer att använda vid aktiviteter som t.ex. Bauerdagen och Öxnegårdsdagen.

Ekonomi

Sällskapets ekonomiska ställning framgår av separat årsredovisning.

Medlemsantal

Sällskapet hade den 31 december 118 medlemmar som betalat medlemsavgift. Under året har 14 medlemmar lämnat Sällskapet och 18 medlemmar tillkommit.

Medlemsavgift

Medlemsavgiften 2022 har varit 100 kronor för medlemmar över 19 år och 0 kronor för medlemmar upp till 19 år.

Möteslokal

Sällskapets inomhusprogram har under året ägt rum i Allianskyrkans större lokal på entréplanet med möjlighet att köpa kaffe/te, fralla med ost och en kaka.

Naturvård

Magnus Thorell har kontaktat Sandra Broström, kommunekolog, och föreslagit att sen slätter återupptas i Brånerydsbacken. Idag riskerar Sveriges troligen enda bestånd av klöversnärja att försvinna. Marianne Rydén har bevakat frågan om skötsel av området kring Tabergs västra topp, där det tidigare funnits en artrik flora. Kopia av föreningens yttrande angående skötselplan för naturreservatet har överlämnats till kommunen. Magnus Thorell har bl.a. uppmärksammat kyrkogårdspersonalen på Järstorps kyrkogård om fynd av Sankt Pers nycklar på kyrkogården. Magnus har kontaktat kyrkogårdschefen för att informera om fyndet och ge råd om skötsel av området.

Remissvar

Sällskapet har genom Göte Bengtsson lämnat ett kort yttrande som svar på remissen rörande det nya naturreservatet, Junebäckens källor. Sällskapet tillstyrker förslaget att inrätta reservatet men uppmanar till att akta skogsbrynet mot Dylycke åker.

Arkiv Sällskapets arkiv med protokoll och andra viktiga handlingar förvaras sedan 2014 på Jönköpings läns folkrörelsearkiv, som håller till i Arkivhuset i Jönköping. Marianne Rydén har under året överlämnat ytterligare pärmar med protokoll för åren 1977-2016.

Södra Vätterbygdens flora

Floran har fått ett mycket positivt mottagande och sålt mycket bra. På SmåLit den 7 maj deltog sällskapet med ett bokbord med vår flora. Sällskapet deltog också under Strömsbergsdagarna 3-4 september med bokbord och station med information om ett tiotal lundväxter. Vid Öxnegårdsdagen 18 september deltog sällskapet med två bokbord.

Naturvårdspriset för Södra Vätterbygdens flora

Botaniska Sällskapet tilldelades i maj Jönköpings kommuns Naturvårdspris 2022 med motiveringen ”för deras beundransvärda och uthålliga insats att utge bokverket Södra Vätterbygdens flora”. Priset delades ut i juni vid John Bauers park med kaffe och tårta.



Linnépriset för Södra Vätterbygdens flora

Botaniska Sällskapet tilldelades i november Smålands Akademis Linnépris på 40 000 kronor för deras kartläggning av den lokala floran som resulterat i praktverket Södra Vätterbygdens flora. Priset delades ut i Kristine kyrka i högtidliga former, efter ett program i Länsmuseet, där pristagarna medverkade.



Några intressanta floranoteringar från trakten

Under 2022 har styrelsen som vanligt vid styrelsemötena dryftat sina senaste botaniska erövringar. Många fina foton på växter har presenterats på sällskapets Facebook-sida.

Framtidsgruppens arbete

En framtidsgrupp bestående av David Ståhlberg, Marianne Rydén, Britta Färdig Bergström och Yvonne Hyltse Eckert (sammankallande) fick i uppdrag att analysera utvecklings-möjligheter för Sällskapet. Gruppens arbete syftar till att öka rekrytering av nya medlemmar samt att få fler

medlemmar att aktivt delta i sällskapetets arbete. Efter att ha tagit fram och gjort en SWOT-analys över sällskapetets styrkor och svagheter samt möjligheter och hot sammanställdes fem frågor som mailades ut till medlemmarna. Utifrån gruppens analys och förslag tog styrelsen beslut om vad som bör prioriteras under de allra närmaste åren. Ett resultat blev de floravandringar på förmiddagen under sju tisdagar som genomfördes. Dessa förmiddags-exkursioner har varit ett uppskattat och väl genomfört programinslag, som gett ett antal nya medlemmar. Dessa exkursioner vänder sig främst till nybörjare inom botaniken, men alla är välkomna.

Yvonne Hyltse Eckert introducerade bildfrågor ”kluringar” på Facebookgruppen, med ca fyra detaljer på olika delar av en växt, som presenterades med två dagars mellanrum innan svaret visades.

Lennart Persson höll efter önskemål en kort utbildning av styrelsen i att lägga in observationer av växtfynd i artportalen.

Sammankomster

19 januari Klimatförändringarnas påverkan på floran.

Denna föreläsning fick ställas in på grund av den ökade spridningen av covid-19 men genomfördes under hösten.

2 mars Årsmöte. Orkidéer i Sydafrika. (29 deltagare)

Sällskapet höll den 2 mars sitt välbesökta årsmöte i Allianskyrkan. Medlemsmötena under början av år 2021 ställdes in. Från och med maj genomfördes exkursioner och möten, med viss anpassning till Corona-pandemin. Den stora händelsen under det gångna året var utgivningen av Södra Vätterbygdens flora. Medlemsantalet är stabilt och Sällskapetets ekonomi är god. David Ståhlberg avtackades för sina fyra år i styrelsen. Övriga styrelseledamöter och andra funktionärer kvarstår. Efter årsmötesförhandlingarna berättade Mikael Gustafsson om orkidéer i Sydafrika, som han besökt vid flera tillfällen. Han visade foton på några tiotal av de drygt 500 orkidéarter som finns där, och visade hur deras utbredning beror på geologiska förhållanden och olikheter i klimatet.

30 mars Stadsnaturvård. (21 deltagare)

Kommunekologen Sandra Broström berättade om Jönköpings kommuns naturvårdsarbete. Hon nämnde att förslag till beslut och skötselplan för naturreservatet Junebäckens källor (Vattenledningsområdet) snart skickas ut på remiss. Aktiviteter som berördes var bland annat inventering av sandmiljöer, försök med olika metoder att bekämpa parkslide, bekämpning av den invasiva växten jätteloka, skötsel av ängsmarker och ekskogsskötsel. Det blev många frågor och kommentarer från åhörarna.

9 april Mossexkursion i Huskvarna naturreservat. (5 deltagare)

Henrik Kullbergs exkursion på Huskvarnaberget blev mycket uppskattad. Den nyfallna snön täckte mossorna inne i skogen, men under snön hittades en hel del, bland andra den söta rosmossan. Ute i söderslänten hade snön smält bort och vi fann en mängd arter i olika nyanser av grönt (bland andra gruskammossa, kopparbryum och vinggrimmia).

19 april Floravandring Dunkehällaravinen. (7 deltagare)

Under tisdagsförmiddagen genomförde Botaniska Sällskapet i Jönköping en floravandring för nybörjare och andra floravänner i Dunkehällaravinen. Agneta Åsgrim Berlin guidade bland vårflora och kulturminnen. Där växte mattor av svalört, rysk blåstjärna och av munkarna införd pestskräp men också vätteros, mörk lungört, stor nunneört och dagens raritet söttörel.

27 april Vårexkursion utmed Tabergsån, från Haga till Bårarp. (13 deltagare)

Lennart Persson tog med oss på en härlig kvällsvandring från Skogskyrkogården utmed Tabergsån. Vitsippor och svalört dominerade, men det fanns en hel del annat att upptäcka också.



27 april Vårexkursion utmed Tabergså
Foto Yvonne Hyltse Eckert



3 maj Floravandring på Bondberget
Foto: Yvonne Hyltse Eckert

3 maj Floravandring på Bondberget. (7 deltagare)

Dagens exkursion utgick från trähuskvarteren i Kungsängsområdet och gick upp till de blomstrande slänterna på Bondberget. Under Lone Möllers kunniga ledning undersökte vi vårfloran. Vi vandrade i ett hav av vitsippor. Den fina lundvårlöken och svavelsippan var lite av höjdpunkterna.

4 maj Mossexkursion i Vattenledningsparken. (7 deltagare)

I ravinen visade Henrik Kullberg ett drygt 30-tal olika mossarter (det fanns fler) med varierande former och preferenser på växtplats. Vi klättrade bland stenar och murkna trädstammar - överallt växte det mossa. Det var en mycket trevlig och lärorik kväll!

11 maj Slottsberget. (13 deltagare)

Sällskapet's kvällsexkursion i naturreservatet Slottsberget i Skärstad leddes av Anders Malmer som har ett mångårigt förflutet som lärare och forskare i markvetenskap vid Sveriges lantbruksuniversitet och idag arbetar som internationell koordinator på Skogsstyrelsen. Han berättade om varför Östra Vätterbranterna har så höga naturvärden, beroende på geologin, och beskrev hur jordarten vid Slottsberget varierar från lerjordar i Skärstaddalen till morän uppe på Slottsberget. Slottsberget har en frodig lövblandskog med rik lundflora. Utöver vitsippor och gulsippor sågs bland annat skogsbingel, ormbär, skogsviol, lungört, skogstry, berberis och getapel. Och till och med blommande liljekonvalj i skrevorna på en högt belägen berghäll där det medhavda fiket avnjöts.

17 maj Floravandring i Vattenledningsparken. (12 deltagare)

Lennart Persson guidade den tredje förmiddagsvandringen och vi startade vandringen med att fascineras över mångfalden i den solbelysta slänten vid dammarna. Vi fortsatte sedan ned i bäckravinen och hittade bland annat trolldruva. På vandringen runt den övre dammen träffade vi på amerikansk nejlikrot, tibast och praktgulplister. En underbar dag i naturen med en mycket kunnig guide!

31 maj Floravandring i A6 skogen. (11 deltagare)

Under Lone Möllers ledning fick vi en trevlig botanisk vandring. Vandringen var väldigt varierad och trots soligt och torrt läge fanns det en hel del växter att titta på, bl.a. vallört och duvveckor. Inne i skogen och nere i ravinen möttes vi av en överväldigande grönska av strutbräken, nordlundarv och stinksyska m.fl. Högre upp växte ett stort bestånd av kardborre, rödblåra och praktgulplister. I ett dike växte ett hav av bäckbräsma med vita vackra blommor.

18 juni Sommarresa till Östergötland. (17 deltagare)

Årets heldagsutflykt gick till Omberg med omnejd, en resa i kalkfloras rike mellan Ödeshög och Vadstena. Vi fick uppleva kalkrika kullar och orkidékärr, samt den rika lundfloran på Omberg. Lennart Persson och Magnus Thorell ledde exkursionen.



18 juni Sommarresa till Östergötland
Foto: Yvonne Hyltse Eckert



1 oktober Råbyskogen
Foto: Yvonne Hyltse Eckert

19 juni De vilda blommornas dag på Bondberget. (15 deltagare)

I samarrangemang med Friluftsförbundet-Öxnegården genomfördes en mindre vandring i Bondbergets naturreservat. David Ståhlberg ledde dagens blomstervandring.

19 juni De vilda blommornas dag. Blomstervandring i Bankeryd. (15 deltagare)

Magnus Thorell guidade i det artrika området där Lillån rinner ut i Vättern. Här finns en omväxlande natur med gammal parkmark, lundsluttning, strandbrink, alkärr och tallmo. Dessutom präglas området av intressanta geologiska formationer.

10 augusti Backamoskogen och Domsand. (5 deltagare)

Höstens första exkursion gick till Backamoskogen och hamnen vid Domsand med Magnus Thorell som guide. Vi fick se både tallört, grönpyrola (årets växt 2022), knärot och ett hav av ängskovall inne i barrskogen. Nere vid spången över ån utökades artlistan med jättegröe, rörflen, sengröe, kalmus, gul svärdsilja, svalting, missne, dyblad, stor igelknopp, kråklöver, vattenklöver, sjöfräken, springkorn, kärrsilja, sprängört, fackelblomster, vattenskräppa m.fl. På andra sidan ån (nu i Habo) fanns bl.a. skavfräken, åkermynta och vägmålla. På stranden växte strandråg och vi fick också se borsttåtel och sandstarr efter en promenad utefter stranden. Det var en mycket givande exkursion i den varma sommarkvällen.

16 augusti Floravandring dagtid vid Oset i Huskvarna för nybörjare och andra floravänner. (11 deltagare)

Lone Möller ledde vandringen. Trots torkan som varit fanns det mycket att upptäcka bland andra mjölkört, rosendunört, älgört, fackelblomster och jättegröe. Nere vid vätterstranden växte blågröna bestånd av strandråg, relikten från havsstranden som fanns här en gång. Gullris blommade rikligt och vi smakade på de söta frukterna från vresrosen som breder ut sig med jättebestånd utefter stranden. Det fanns också flera bestånd av oxtunga. Den blommande igelknoppen var en annan höjdpunkt.

24 augusti Mossvandring i lummig miljö. (7 deltagare)

En mycket lyckad mossvandring ca 1 km söder om Arla mejeri, i en lummig tät blandskog med en vattenrik bäck rinnandes genom. Med Henrik Kullbergs hjälp fick vi bekanta oss med arter som dunmossa och källtuffmossa med flera arter.



30 augusti Rocksjöns södra strand
Foto: Yvonne Hyltse Eckert

30 augusti Floravandring dagtid utefter Rocksjöns södra strand för nybörjare och andra floravänner. (11 deltagare)

Med Lone Möller som guide fick gruppen upptäcka många olika arter utefter vägen. Fackelblomster, missne, älgört, mjölkört, johannesört, duvicker, gulsporre, brakved och skogssäv m.fl. Vi hittade också några trädgårdsrymlingar som kanadensiskt gullris, jättebalsamin, spärroxbär, berberis och japansk klätterros. Lone visade också på några bestånd av den giftiga men vackra tibasten. Det är en mäktig upplevelse att besöka södra Rocksjön - en vildmark mitt i staden. Vidare hittade vi höstspira som fortfarande hade några blommor kvar. Några andra växter på listan var: sjöfräken, vass, smalkaveldun, säv, sjöranunkel, besksöta, strandklo, strandlysing, vattenklöver, kråklöver, kärrsilja, kransmynta. På väg ut mot fågeltornet fanns lite andra växter i strandskogen som skvattram, pors, hjortron, tranbär och lingon.



13 september Dunkehalla
Foto: Yvonne Hyltse Eckert

13 september Floravandring dagtid i Dunkehallaravinen för nybörjare och andra floravänner. (11 deltagare)

Lone Möller tog denna gång med oss på en trevlig och väl förberedd promenad utefter ån. Det fanns mycket att upptäcka! Det var spännande att se hur växtligheten hade förändrats från när vi var i ravinen i våras. Svalört, blåstjärna och pestskräpets rosa blommor hade ersatts av pestskräpets jättelika blad och en stor mängd andra arter. Vi hittade både inhemska vilda arter och olika trädgårdsrymlingar, varav en del invasiva, som t.ex. jättebalsamin och jätteslide. Många växter var överblommade och hade frukter, men det var ändå förvånande många som blommade fortfarande.

17 september Stadsbotanik. (2 deltagare)

Lennart Persson guidade runt byggarbetsplatsen vid Skeppsbron där ruderatmarksfloran i vägkanterna och på det gamla industriområdet inventerades. Utefter Munksjöns strand studerades den rika och omväxlande strandfloran. Man behöver inte bege sig alltför långt bort för att hitta många intressanta växter. En trevlig stadsbotanikvandring enligt deltagarna.

1 oktober Mossvandring i gammal granskogsmiljö. (11 deltagare)

Henrik Kullberg ledde årets sista utomhusaktivitet, en som tidigare mycket uppskattad mossexkursion i Råbyskogen, som lockade många deltagare. Både vanliga och mindre vanliga arter hittades t.ex. kantvitmossa, klippskapania, kakmossa, mörk husmossa, grön sköldmossa och vedtrappmossa.

5 oktober Klimatförändringarnas påverkan på floran. (20 deltagare)

Kristin Norkvist och Linda Griffiths från länsstyrelsen föreläste om hur den pågående klimatförändringen påverkat och kan komma att påverka den vilda floran i vårt land, genom längre vegetationsperiod och högre temperaturer. Särskilt belystes hur så kallade invasiva arter kan gynnas av ett varmare klimat. Efter fikastunden följde en livlig frågestund och diskussion kring dessa högaktuella frågor.

16 november Pepparholm - 20 år av botaniska studier. (28 deltagare)

Staffan Nilsson från Lunds Botaniska Förening höll ett mycket uppskattat föredrag om, i första hand kärlväxternas kolonisation av den konstgjorda danska ön mellan Öresundsbronns brofäste och tunneln. Botanister från LBF har från år 1999, när Pepparholm var i stort sett helt kal, besökt ön några gånger per år och noggrant dokumenterat vilka växter som dykt upp. Vissa växter har varit tillfälliga medan andra anpassat sig väl till den karga miljön och blivit bofasta. Somliga har även visat sig vara invasiva, bland annat har havtorn bildat täta buskage. De senaste åren har även kotula snabbt spridit sig. Öns vegetation har hittills lämnats för fri utveckling, förutom buskröjning utefter vägarna. Totalt har mer än 550 växtarter hittats på ön.

Efteråt hade åhörarna många frågor att ställa som Staffan Nilsson besvarade.

7 december Medlemmarnas afton. (20 deltagare)

Göte Bengtsson visade diplomerna för de två priserna för floran. Fyra medlemmar hade anmält att de hade bilder de ville dela med sig av. Magnus Thorell visade bilder från året och från olika håll i Södra Vätterbygden och sommarresan till Östergötland. Karin Lundgren visade vilda växter i närbild. Hennes bilder var fantastiska, som konstverk, och väckte stor beundran hos medlemmarna. Gösta Börjeson visade bilder från Västergötland och tipsade om besöksmål värda besök där. Henrik Kullberg avslutade med bilder från såväl mossexkursioner i trakten som från många andra platser i vårt land. Bildvisningarna var mycket uppskattade.

Tack

Styrelsen vill särskilt tacka de som lett exkursioner, hållit föredrag, förberett möten, skött hemsidan, representerat Sällskapet externt i olika sammanhang, arbetat med att marknadsföra och sälja floran, eller på annat sätt stött verksamheten. Många medlemmars engagemang är en viktig förutsättning för fortsatt framgång för vårt Botaniska Sällskap.

Ett stort tack också till personalen på Studieförbundet och i Allianskyrkan för gott samarbete och bra service.

Med förhoppning om att vi även under 2023 ska få uppleva nya föredrag och exkursioner med fysiska möten utan restriktioner.

Jönköping 2023-01-05

Styrelsen för Botaniska Sällskapet i Jönköping